Ч. 46. Львів, субота дня 17. падолиста 1917. Рік XXI.

СВОБОДА

СВОБОДА
політична, просвітна і господарська
∴ ∴ часопись. ∴ ∴
Виходить що тижня в суботу.
Адреса Редакції і Адміністрації Свободи:
Львів Ринок 10.

СВОБОДА
коштує: в Австро-Угорщині річно 8 К,
∴ піврічно 4 К, ∴
чвертьрічно 2 К;
в Німеччині 8 марок річно, 4 М. піврічно, 2 марки чвертьрічно; в Америці 2
- доляри річно. -
Поодиноке число коштує у Львові 12 сот., на провінції 16 сотиків.

Редактор: Др. Степан Баран

Чи йдемо під Польщу?

В серпни 1914 сейчас з вибухом війни утворила ся в Кракові начальна польська політична організація всіх галицьких польських партій під назвою Начельни Комітет Народови з цілю не тільки вербувати польських добровольців до так званих легіонів, але працювати над сотворенєм польської держави, зложеної зі всіх польських земель разом з цілою Галичиною і зі землями, які лежать на схід від Польщі (між ними є і українські землі), а які осередні держави здобули би на Росії.

В р. 1915 німецькі і австро-угорські війска заняли цілу Польщу, Литву, часть Білоруси і прибалтійських країв, а з українських земель Холмщину, Підляшє і часть Волині, а дня 5 падолиста 1916 проголосили російську Польщу самостійною державою. За се, що Галичина мала на дальше остати при Австрії, актом з 5. падол. 1916 цісар Франц Йосиф І. обіцяв перевести відокремленє Галичини, щоби хоч в сей спосіб заспокоїти галицьких Поляків. Та вони тим не вдоволили ся і дальше наставали на прилучене цілої Галичини до Польщі.

Осередні держави на той польський плян мали остаточно згодити ся і недавно в минувшім тижни відбули ся в Берліні наради між австро-угорським міністром заграничних справ гр. Черніном і німецьким канцлером гр. Гертлінгом. На сій нараді мала Німеччина згодити ся на утворене самостійної Польщі разом з цілою Галичиною під пануванєм австрійського цісаря як польського короля. Всі Українці в Галичині перестали би належати до Австрії, перейшли би під польське пановане і стали би польськими підданими; тоді очевидно Поляки за анували би в цілости і безконтрольно над нашим народом.

На щастє про ті тайні пляни довідав ся світ. Всі австрійські народи кромі Поляків і части Німців, що раді би панувати над Чехами, Словінцями і Італійцями — запротестували в парляменті в комісії буджетовій і конституційній в четвер 8. с. м. і розбили нараду, бо відповідь президента д-ра Зайдлєра їх не вдоволила, а відтак в пятницю 9. с. м. Українці, Чехи, Словінці і Хорвати, Румуни і німецькі соціялісти внесли наглі запити до правительства з жаданєм вияснення справи і з протестом проти торговання живими народами і проти нехтованя основ конституції.

Перебіг нарад був дуже бурливий. Зміст внесених запитів і перебіг наради був такий:

Запит Українців протестує проти прилучення Галичини до Польщі, через що галицькі Українці дістали би ся під польське панованє. Запит поставлений послом д-ром Корошецом в імени полудневих Славян і послом Станєком в імени Чехів заявляє, що через розвязку польської справи без рівночасної розвязки справи полудново славянської, чеської та української в дусі заяв, зложених дня 30. мая 1917 в палаті послів, витворено би такий стан річи, що славянські народи в державній раді найшли би ся на віки в меншости, то саме стрінуло би Українців в польськім соймі. В запиті п. Станєка сказано ще: Радо побажали б ми польському народови хочби частинного осягненя бажаної цїли, коли би в плянованій розвязці польської справи могли ми доглянути бодай в приближеню хотяй би засадниче признане пріношени нами конечности переміни держави у союз держав. Представники чеського народу протестують з найбільшою рішучістю проти такого поступованя австрійських державних політиків, якими нарушують також демократичні та конституційні основи, що може знівечити всі вигляди на мир та витворити нову причину до дальшого веденя війни.

В запиті посла д-ра Адлєра в імени німецьких соціяльних демократів звертаєсь ся увагу на те, як зрозуміли би намірену розвязку в ворожих державах. Втрата Курляндії є для Росії прямо втратою єдиної жлиєгої до ужитя пристани на Балтійськім мори, яка в зимі не замерзає. Ціла політика осередних держав є проти демократії Росії й через те є загрожена російська революція, що увільнила осередні держави від царизму. Бажаємо польському народови незавимости, але протестуємо, щоби осередні держави накидали Польщі монархічний устрій. Ми готові згодити ся на відступленє Польщі польських областий в Галичині, але се може стати ся тільки через трактатову угоду між Австро-Угорщиною і Польщою, потверджену народним представництом.

В запиті Румунів сказано, що така розвязка впливе також дуже сильно на долю Буковини, головно буковинських Румунів.

Дальші запити в сій справі поставили віденський й поступовий посол Куранда і український соціяльний демократ посол Вітик.

В запиті посла Вітика сказано, що умови тайної дипльоматії є наругою проти конституційних стремлінь парляментів й проти засади, висказаної в престольній бесіді, що всі народи мають бути рівноправні. Се продовжить війну в безконечність, бо стремить ся до анексій, а з окрема обиджує та кидає в неволю український нарід, який в тій війні поніс найтяжші жертви.

Палата ухвалила наглість внесень против голосів Поляків і части Німців.

Промовляли посли д-р. Петрушевич, д-р. Корошец, Станєк, Вітик, д-р. Гопескул та Куранда.

Опісля забрав голос президент міністрів д-р. Зайдлєр та заявив, що йому не легко тепер відповісти на запити, яких зміст не був йому звісний перед їх відчитанєм. — Він відкликуєть ся на заяву зложену в буджетовій комісії в четвер 8 с. м. та заявляє, що не мав ще бесіди про те, щоби польська справа була розвязана і як довго наради з німецьким правительством не покінчеці, не можна сказати, як та справа має бути порішена. Коли б однак в будучности польське королівство шукало опертя о монархію, то очевидно цілість справ треба би полагодити законодатною дорогою. — Польська справа не може бути перешкодою для мира, бо виключає насильство, а польська держава має в будучности після свобідного вибору вишукати собі свою політичну орієнтацію.

Більшість заявляє ся за отворенєм дискусії.

Посол д-р. Петрушевич в узасадненю заявляє, що ні один нарід в Австрії перед війною не мав тільки самоволі до знесеня, як український. Австрійські народи йшли все на руку тим, що гнобили Українців. Все те, що Українці осягнули на поли народних прав, осягнули тільки в боротьбі з польським і австрійським центральним правительством. В виду незвичайних обставин та гнету Українців під царським ярмом, витали Українці з вдячністю се, що могли осягнути в Австрії. Українці надіяли ся, що по війні буде їх инакше трактувати ся в Австрії, а показало ся, що Австрія є дальше ворогом Українців, яким все для них була. Те, що граф Чернін обговорив в Берліні є безпримірним проступком проти власної монархії. Певно прийде час, коли той союз з Польщею тяжко пімстить ся на Австрії.

Ходить головно о те, що поповнено найпоганійший злочин на українськім народі. Мимо запевненя гр. Черніна переговори в польській справі тревають від ряду місяців. Мимо того Українці не тратять надії. Услівя мира на наше щастє не будуть диктовані виключно осередними державами, при столі, при якім буде ся обговорювати справу мира, будуть також представники инших народів, імовірно і представники української держави прийдуть до голосу. Коли однак ходить о услівя мира, не віддасть ся долі міліонів в руки одного тільки гр. Черніна, бо то противить ся понятям конституційної держави, понятю принятого цілим світом права про самоозначенє народу про себе.

Відтак промовляв німецький соціяліст посол Зайц і чеський посол Станєк, який взивав Поляків, щоби в імя славянської єдности помирили ся з Українцями, як що не хочуть стягнути на себе відвічальність перед історією.

Український посол Вітик заявив, що Українці звертають ся до всіх народів, бо не можуть злагодити ся на дипльоматію. Права Українців запродано. Українські полки несуть прапори австрійської і німецької армії до побіди, а для Українців готовить ся тепер в Галичині ярмо вічної неволі. Український нарід бажає порозуміня з польським, але ніколи не піде під польське ярмо. Українці домагають ся справедливости для себе і всіх народів.

Опісля промовляли румунський посол з Буковини д-р Ісопескул Грекул і віденський посол Куранда, котрі також протестували проти прилучення Галичини до Польщі — почім забрав голос през. мін. д-р. Зайдлєр.

По преидентї міністрів словінський посол Равнікар іменем полудневих Славян заявив, що прилучаєть ся до протесту про трактованя польської справи.

Посол д-р. Евген Левицький заявив, що всі нинішні заяви є лише плащиком, щоби замовчати про те, що зі сторони Австрії в польській справі зроблено.

Проти того пляну мусять як найострійше виступити ті, на яких некористь справа має бути полагоджена себто Українці. Через 5 століть Поляки мали спромогу показати супроти Українців братні почуваня, вдійсности однче були вічні боротьби й боротьба буде тревати й дальше, як що Українці будуть віддані на ласку Поляків. Польща лише тому згинула, бо українські области були влучені до королівства.

По нім промовив польський посол Станїнськоий. Бесідник бажає, щоби польську справу розвязано з иншими славянськими питаннями. Відтак навчає славянських послів, що не належать соб взаїмно завидувати та перешкоджувати, але помагати. Польський нарід домагаєть ся свого права і злучення всіх польських земель в одну державу.

Відтак говорили румунський посол д-р. Грегоровічі і німецький посол др. Вальднер против прилучення Галичини до Польщі, потім вшехпольський посол зі Львова д-р. Гломбінський іменем польського кола зложив заяву, що ціла Галичина повинна бути прилучена до польської держави, а галицькі Українці одержать свої права під польським королем. На кінець по промовах послів д-ра Ончула (Румуна), д-ра Совкупа (Чеха) Ценкера (Німця) і д-раШтравзера (буковинського жида) нараду замкнено.

Більшість австрійського парляменту стала проти Поляків, але нещастє для нас єще не відвернене, бо Поляки будуть дальше старати ся (а за ними — як все — є віденські власти) забрати нас під польського короля.

На черговім засіданю Народного Комітету в суботу, 10 с. м., переведено на основі реферату голови пос. д-ра Костя Левицького основну нараду в справі вістий про прилучене Галичини до Польського Королівства. Референт, представивши докладно хід подій у Відни, ствердив, що хоч парлямент з усею рішучістю виступив проти пляну віденсько берлінської дипльоматії, одначе небезпека для нас не минула, бо все вказує на те, що такий плян справді істнує та що віденсько берлінські будівничі Польщі його так легко не понехають. Отже цілий український нарід в Австрії мусить стати до оборони свого загроженого національного житя.

По основній нараді рішено видати маніфест до народу, скликати зізд мужів довіря і завізвати Українську Парляментарну Репрезентацію до як найострійшої опозиції проти правительства в палаті послів і делегаціях.

Делегації скликано на 3 грудня с. р. і там наш одинокий відпоручник (з Галичини висилає палата послів сімох делегатів, з того Поляки мають аж 6, а Українці тільки одного делегата) д-р. Евген Петрушевич піднесе певно протест проти нового насильства над нами.

Але і ми в краю не повинні спочивати, бо гроза дійсно страшна, так як нема для нашого народу нічого страшнійшого як прилучене до Польщі. З цілого краю від наших селян і селянок повинен піти до Відня один могучий голос, що ніхто з нас за ніяку ціну не хоче піти до польської держави!

- Наші люди з відбитих областий -

- - - ПОДІЛЯ І ПОКУТЯ - - -

в справах військових причинків, урльопів, реклямаційних і взагалі адвокатських — нехай звертають ся о пораду і поміч

ДО КАНЦЕЛЯРІЇ АДВОКАТА

:-: Д-ра СТЕПАНА БАРАНА :-:

у Львові, Ринок ч. 10.

Програма Українського Ґенерального Секретаріяту.

Предсідатель Українського Генерального Секретаріяту, Володимир Винниченко, на засіданю комітету Центральної Укр. Ради, котра є неначе українським парляментом, оголосив широку заяву Генерального Секретаріяту, суть котрої полягає ось у чім:

Відповідальний перед Українською Центральною Радою Генеральний Секретаріят, який тимчасове російське правительство визнало за найвисший орган власти на Україні, сим самим стає в тісні державно-правні відносини з найвисшими органами власти всеросійської републики.

Державний лад:

Україна повинна ввійти у федеративну російську републику як рівноправна державна одиниця, але першою умовою до сего являєть ся обєднанє всеї української землї й всего українського народу в одній автономній одиниці.

Для забезпечення справедливих прав українського народу, який бажає мира на основі самоозначення народів Секретаріят ужиє всіх засобів, аби на мировій конференції були заступлені й Українці.

Генеральний Секретаріят буде стояти на сторожі інтересів і прав не тільки українського народу, але й усіх тих національних меншостий, які заселюють область України. Ніякого насильства, ніякого гнету у відношеню до инших народів на Україні не буде.

Для найбільше справедливого виявлення волі демократії України будуть скликані і українські Установчі Збори. Для сего Генеральний Секретаріят негайно виробить відповідний законопроєкт.

Вільне козацтво:

Однею з найблизших задач діяльности Генерального Секретаріяту являєть ся боротьба з грабіжами та убійствами, які в останній час стали звичайними явищами. За найкрасший спосіб боротьби з сим лихом була б, після думки Секретаріяту, активна, організована самооборона населеня. Задля сего Генеральний Секретаріят виробляє законопроєкт про організацію вільного козацтва, котре самохіть по всіх місцях України вже повстало.

Вільне козацтво буде належати до розпорядимости органів місцевої самоуправи й таким робом богато допоможе в боротьбі з грабіжницькими та розбійницькими елементами.

Соціяльна політика:

Що до соціяльної політики, то Генеральний Секретаріят уважає, що велика російська федеративна република повинна опирати ся на працюючі народні маси й через те інтереси працюючих мас повинні бути висше всего; перед ними зникають другі інтереси.

Генеральний Секретаріят є тої думки, що політична революція повинна довести до перебудови соціяльного ладу народів Росії.

В справі земельного питаня в заяві говорить ся, що право на землю належить виключно працюючим масам на Україні отже що вся земля на Україні має перейти в руки працюючих селян. Остаточне рішенє земельного питаня належить українським та російським Установчим Зборам, для котрих Секретаріят виробить плян земельної реформи на Україні.

Секретаріят буде також підготовлювати перехід лісів до національної власти.

Про економічну політику в заяві кажеть ся, що осередком економічного житя України повинен стати в найблизшім часі економічний комітет, який буде управильнювати доставу й розділ живности (харчів).

Фінанси України:

Виходячи із того, що Україна повинна мати свій власний буджет, Генеральний Секретаріят уважає за необхідне виробити основи розмежовання загально-державних і спеціяльно українських фінансів.

Збільшенє, як загально державних, так і українських доходів повинно бути осягнене через підвисшенє податків на богаті класи населеня. Необхідно завести прогресивну систему оподаткованя (чим чоловік богатший і чим більше він має доходів, тим більше платить податків).

У найблизшім часі буде вироблений законопроєкт, силою якого на чолі всіх кредитових закладів на Україні має бути національний український банк, котрий перейме всі справи київської контори державного банку й усіх її відділів на области України.

Діяльність національного банку повинна йти в порозумінню з діяльністю другого кредитового закладу на Україні, а саме — українського народного банку.

Розширенє автономії:

Далі в заяві кажеть ся про перешкоди, які Секретаріят має вже на початку своєї діяльности.

За найбільшу перепону Секретаріят уважає обмеженє його круга діланя й в акти, що стало ся наслідком незатверженя секретарів по харчовим справам, дорожним, судовим і військовим.

Генеральний Секретаріят уважає за необхідне негайно завести секретарів по харчовим справам, а також секретаріяти доріг і почт та телеграфів. Судовий відділ уже існує.

Націоналізація армії.

Переходячи до питаня про націоналізацію армії, Секретаріят уважає необхідним заведенє секретаріяту по військовим справам, до якого повинні перейти компетенція (круг ділання) й відповідальність що до організації й утвореня українських військових частий особливо-ж право предкладаня висшій військовій власти до затвердження, або усуненя військових осіб у воєнних округах на области України.

Всі проєкти про затвердженє нових секретарів виробить Генеральний Секретаріят і переведе в житє законодавчою дорогою.

Межі України:

Нарешті кінець заяви присвячуєть ся межам України.

Включенє в область автономної України тільки 5 губерній, Генеральний Секретаріят уважає за неприроднє й несправедливе розшматованє української землі. Для красшого веденя роботи на Україні необхідно, щоби всі українські землі були прилучені до автономної України.

Після послідних вістий наступив на Україні рішучий зворот за самостійністю. В часописи українського селянства „Народна Воля" оголосив президент Української Центральної Ради, професор Михайло Грушевський, відозву до українського народу про суверенність (верховність) української конституанти в змислі ухвали головного комітету української соціял-революційної партії. Сю ухвалу приняв також зізд української соціял демократичної партії, який відбув ся в перших днях жовтня і порішив резолюцію за оголошенєм цілком независимої демократичної української держави. Подібну ухвалу приняв також виконуючий комітет Української Центральної Ради і установив комісію для випрацьованя програми для української конституанти себто українського парляменту, що має виробити конституцію української держави. На Україні ожидають важних політичних подій.

Наші брати на Україні творять вже свою власну державу в часі, коли нас галицьких Українців хотять віддати в польську неволю.

Нова революція в Росії.

Як вже від довшого часу було до передвидженя Тимчасове Правительство під проводом президента міністрів Керенського не остояло ся довго. Ві второк минувшого тижня (6. с. м.) розпочала ся в Петрограді нова революція, з'організована проти правительства Керенського петроградською Робітничо жовнірською Радою, яка знаходить ся в руках большевиків себто соціялістів, котрі є за безпроволочним закінченєм війни, відданєм землі в руки селян і фабрик в руки робітників. В відповідь на се жадав Керенський на засіданю передпарляменту заяви довіря і повновластий для здавленя революції. Замість сего передпарлямент, в якім большевики зовсім не заступлені, бо вони устроїли сецесію (усупили з передпарляменту), ухвалив 123 голосами проти 102 проти 26 здержаних внесенє, в якім домагаєть ся: 1) утвореня комітету загального добра (що означало усуненє правительства), 2) вивласненє великої земельної власности і переданя землі земельним комітетам, 3) рішучого виступу в ціли заставленя союзників до мирових переговорів.

Ся ухвала передпарляменту означала упадок Керенського і побіду большевиків. Дальші події пішли швидким ходом. Протягом середи (7. с. м.) большевики опанували Петроград, арештували всіх міністрів з виїмком Керенського — який ратував ся з Петрограду утечею до головної кватири в Пскові, видали проклямації (відозви) про усуненє правительства й установленє нового правительства.

Про організацію нового правительства наспіли поки що тільки відомости, що провідник большевиків Ленін, котрий досі вкривав ся перед арештованєм, став президентом міністрів, а голова Робітничо жовнірської Ради (жид) Троцький начальним вождом армії.

Програма нового правительства, яку в дни побіди большевиків проголосив Ленін, звучить: 1) Негайне закінченє війни, 2) відданє землі селянам, 3) відданє власти робітничо жовнірським радам і негайне скликанє конституанти.

Як відкликнула ся на побіду большевиків у Петрограді ціла Росія, нема ще відомостий. Є тільки відомість, що війска північного фронту стоять по стороні большевиків і машерують до Петрограду для охорони побідної революції. В руках большевиків мають бути поки що міста Кронштат, Ревель, Нижний Новгород, а також Владивосток. В Москві мали вибухнути несупокої. З України вісток еще нема.

В Петрограді має панувати спокій.

Як піде дальший розвиток революції, повинні показати найблизші дні.

Нині можемо тільки сказати, що коли большевики станут панами положеня, то се потягне за собою важні наслідки як для заграничної політики, так і для внутрішних російських відносин.

В области заграничної політики нове правительство виступить з предложенєм негайного заключеня мира, що мусить заставити всї инші воюючі держави до ясної заяви в сїй справі.

Що до внутрішних відносин в Росії, то большевики домагають ся радикального полагодженя земельної справи, а також стоять на становищи повного права самоозначеня народів.

З'окрема що-до України Ленін кілька раз заявляв ся публично за самостійністю України. Українська Центральна Рада і Генеральний Секретаріят України, які в поглядах на форму правліня (соціялістичне правительство) і на справу мира стояли близько большевиків, безперечно використають положенє в цїли зєдиненя всїх українських областий і здїйсненя українського державного права. Повна побіда Ленїна була би отже корисна для наших братів на Українї.

В хвилї вибуху нової революції — сим разом робітничо жовнірської — радив в Петрограді зїзд робітничо жовнірських рад з цілої Росії, котрий в справі мира приняв слїдуючі ухвали: Правительство робітників і хлопів, утворене революцією з дня 6. і 7. падолиста с. р. предкладає усім воюючим правительствам, щоби розпочали мирові переговори. Демократичний справедливий мир, мусить бути безпроволочний без анексій і без відшкодовань. Через анексії розуміє ся прилученє малої слабої нації (народу) до великої, могучої держави без її згоди. Насильне задержанє якогонебудь народу, знесене права народного голосованя, відмова усуненя окупаційних війск, вкінци відмова права урядити собі свою політичну форму правліня, се анексія.

Нове правительство оголошує торжественно свою постанову підписати мир, який на услівях справедливих для всїх народів положить кінець сїй війнї. Воно заявляє, що вичислені услівя не мають ся уважати остаточними, а годить ся на провірку усіх инших мирових предложень.

Правительство зносить тайну дипломатії та постановляє вести мирові переговори явно перед цілим світом. Тайні уклади від лютого с. р. до 7. падолиста, заключені правительством великих земельних властників та капіталїстів, вважає як неіснуючі.

Правительство предкладає негайне завішенє оружя на три місяці, в тім часї мають ся покінчити мирові переговори. Усі народи, які втягнено до війни, або які через війну терплять, мають взяти участь в переговорах.

Тимчасове правительство робітників й хлопів Росії звертає ся в першій мірі до свідомих робітників трех найбільших культурних народів світа, а саме Англії, Франції та Німеччини, які найбільше заслужили ся коло поступу і соціялізму, що зрозуміють завданє освобожденя людства від жорстокости війни. Воно пересвідчене, що несамолюбною енергією поможуть вони довести до кінця справу мира та увільнять усї робітничі кляси від визиску.

Воєнне положенє.

На російськім фронтї дальше повний спокій, а так само і на Балканї не стало ся в послїдних часї нїчого замітного.

На італійськім фронтї іде дальше вперед наступ союзних армій, котрі станули тепер вздовж ріки Піяве.

В зрозумінню окружаючих операцій осередних держав, італійська команда старає ся увільнити ся від щораз більше стискаючих оков союзників. В тій цїли італійські задні сторожі ставляють щораз більший опір, передовсїм проявляють се крайні кінцї пятої італійської армії. В области Семи Гір більші відділи шестої армії (альпіни) пробували протинаступів і справдї від если деякі дрібні місцеві успіхи. Але вскорі се втратили в наслїдок ходу боїв на сусїдних відтинках. Так ставили Італійці завзятий опір на гірських областях на Кордеволе і над горішною Піявою. Всюди той опір зломано. Висуваючі ся з гір відділи союзних війск дійшли вже до кітлини Белюно і заняли місто той самої назви, через що вкінци відтято італійські відділи, що бють ся в горішній долинї Піяви. Число полонених Італійців доходить вже до триста тисячів, а число здобутих гармат понад два тисячі пятьсот. На лівім крилї наступаючого фронту згромадили Італійці більші сили над долішною Піявою. Вони хотять там тим чином унеможливити передовсїм союзним війскам перефорсоване ріки коло Сугесана Понте ді Піяве і Санта Дона ді Піяве. В области Тревіза стверджено рівнож більше число італійських війск. Але і опір над Піявою має тільки значінє боїв відступаючих війск при помочи задних сторожий. Італійці ослонюють ся відступаючи з гір до области Парсано. Занятєм Белюно лук, що окружає Італійців, знов скоротив ся. Фронт союзників беручи загально скоротив ся о 150 км. в 18 днях від Астіко до моря. Тому, що втрати союзників, передовсїм в часї битв на долах, є розмірно малі, через то скороченє фронту війска на нім скуплюють ся і длятого натиск на противника стає сь щораз сильнїйший, передовсїм, що в італійськім війску зникли тимчасом вже дві тактичні одиниці, а се друга італійська армія і армія Карнея. Рештки сих армій приділено до сусїдних. Трету армію князя Аости і четверту получено органічно. Операції союзних війск мають і дальше перебіг корисний і пляновий. На півночи занято вже італійську твердиню Асіяго. Дальше о 80 кільометрів в глубині від лінії ріки Піяве Італійці лагоять нову оборонну лінію, котру вже обсаджують французькі і англійські війска, що вже прибули на поміч Італії.

На заходї битви між Французами і Англїйцями з одної а Нїмцями з другої сторони тревають безнастанно, але фронт остає без зміни.

Новинки.

Задля браку паперу, котрого віддавна недостає в Австрії, нинїшне число „Свободи“ видаємо в зменшенім обемі. В сих днях маємо одержати з Відня новий вагон паперу і слїдуюче число сподїємо ся видати в звичайнім обемі.

Посольський звіт д-ра Костя Левицького відбудеть ся в Рогатинї в понедїлок 19. с. м. о год. 10 рано в льокали Торговлї в ринку. Всч. о. парохів і заводателів просить ся звістити про се парохіян з тим, щоби завчасу приготовили на письмі всякі домаганя поодиноких громад і привезли з собою на збори. — За повітову організацію: о. Стефан Городецький.

Пригода цісаря Карла. Цїсар Карло на італійськім фронтї, коло Гориції, був припадково в небезпеції житя. Він переїздив через ріку автомобілем. На середині ріки наїхав автомобіль на глибшу воду і стали. Жовнір Райзенбіхлер і вахмістр Томек скочили в воду, щоби винести цїсаря на беріг. Та під Райзе бїхлером усунув ся камінь і його порвала сильна филя. За ним пішов рівнож вахмістр, а за вахмістром цїсар, бо всі три держали ся разом. Була дуже небезпечна хвиля. Доперва при помочи архікнязя Фелїкса з Парми, який саме надїхав і скочив в воду, удало ся цїсаря в воді придержати. Під ногами цїсаря знайшов ся іменно на щастє пень спорохнявілої верби. Се було його ратунком. Архікнязь Фелїкс придержував цїсаря на верби так довго, аж жовніри змогли витягнути монарха на беріг. Цїсар, хоч сильно перемок, бо через довший час був по шию в воді, чує ся добре. Його товариші вийшли також цїло.

Заведенє цивільної управи в Галичинї. Вигринули на ново вісти, що Поляки скопили свої заходи в цїли усуненя військового намісника і здає ся, се таки осягнуть. Говорять вже про наступників гр. Гуйна, а саме про д-ра Бобжинського або гр. Здїслава Тарновського як про намісників Галичини що приготовляли би на місци справу прилученя Галичини до Польщі. Мав би відійти також і полковник гр. Лямезан, теперішний начальник краєвого уряду господарського, до мінїстерства краєвої оборони як начальник бюра військових звільнень в Галичинї.

Новий український посол. На місце помершого посла д-ра Евгена Олесницького війшов його заступник д-р Льонгін Цегельський, котрий рівночасно зложив свій мандат з округа Ярослав Чесанів. На місце д-ра Цегельського війшов його заступник о. шамбелян Омелян Погорецький, катехит гімн. в Ярославі, котрий явив ся в палаті послів і зложив вже посольське приреченє.

Мирові демонстрації у Відни. Останна неділя дня 11 с. м. минула у Віднї під знаком великих мирових демонстрацій, уладжених соціялїстичним клюбом в так званім концертовім домі. — Вже від рана громадили ся великі товпи робітників в своїх льокалях по дїльницях, почім около 9 години рано рушили зі своїх сторін до середмістя маси мущин, жінок і дітий, несучи таблиції з відповідними написами. — Тому що концертовий дім показав ся за малий, значна часть згромаджених перейшла на так званий ховзанковий тор, де відбули ся оруті збори. — З балькону промовляло до товпи по черзї пять бесїдників домагаючись мира на засаді порозуміня, а поборюючи всякі забори і анексійні датї. Слухачі демонстрували дуже живо. — Посол Глекель домагав ся, щоби осередні держави звернули ся сейчас до противників з візванєм щоби негайно почати мирові переговори. Робітництво не затехахає жадного середника, щоби своє жаданє здїйснити. Поліційні власти не мали причини вмішувати ся.

Для оборони населеня східної Галичини. Цїсар вислав до Галичини східної трех висших офіцирів для береженя прав місцевого населеня. Місцем осїдку тих дещо припізнених делегатів є міста: Тернопіль, Станиславів, і Коломия.

Воєнні оповіданя. Під заголовком „Смерть“ появило ся недавно 12 оповідань взятих з воєнної хуртовини, яку нинї переживає український нарід в Галичинї. Автор сих оповідань д-р Роман Секела з власного спостереженя підхопив кілька цікавих подій і явищ на тлї воєннім і змалював їх в коротким оповіданю просто, вірно і гарно. Сї цікаві оповіданя читає ся легко і тому надають ся вони до читаня на довгі осінні і зимові вечері, особливо для селян і селянок. Книжку „Смерть“ можна набути в книгарнї Наукового Товариства імени Шевченка у Львові, ринок 10. за 2 К.; на почтову пересилку треба прислати 30 сот., на рекомендовану 55 сот.

Заборона поєдинків. Цїсар Карло видав до армії і фльоти приказ, в котрім всїм членам оружної сили взборонює поєдинкуватись або брати участь в поєдинках. Хто наражує в поєдинку своє житє, дїлає не лише проти приказу й закона, але й проти вітчини, котра потребує неослабленої енергії кождого мушини тепер до оборони, а відтак до відбудови й поступу.

Американська позичка волї. Послїдна американська позичка волї принесла 4.617,582.300 (чотири мілїярди шістсот сімнайцять мілїонів пятьсот вісімдесять два тисячі триста долярів — отже приблизно 46 мілїардів корон. Пересубскрибовано ще на 54 прц. бо жадано лише 3 мілїярди долярів.

Коли буде мир? Питанє, яке не сходить з уст кождого з нас. Тож хто хоче приспішити конець війни, повинен підписати воєнну позичку. Воєнна позичка є для кождого найпевнійшою і найлїпшою льокацією капіталу (бо за неї ручить держава цілим маєтком), приносить найвисші проценти і є вільна від податку. Найдогіднїйше є обезпечити ся, а заразом підписати VII. воєнну позичку, а найкориснїйші услівя такого обезпеченя дає „Ц. к. австрійський військовий Фонд вдів і сиріт“ — Львів, Словацького 16. Гляди в оголошенях нинїшної „Свободи“ на удогідненя. 4—2

Оголошеня.

Купуйте і замовляйте КАЛЕНДАРЕЦЬ

„РУСАЛКА“ на 1918 рік

Ціна 40 сот. (з перес. 45 сот.)
10 шт. К 4, 25 шт. К 9, 50 шт. К 17, вже оплачено).
В красній оправі з нотес К 1·20.
Замовленя приймає і в сипає по одержаню готівки
А. ОКПИШ, Львів, Надецька 4.

371 Б 8—25

Читайте! Купуйте!

Хто хоче мило провести осїнний тужний вечір, тому радимо закупити інтересні оповіданя з часу великої війни

„СМЕРТЬ“ Романа Секели

12 оповідань — 83 стор. друку тільки 2 корони.
Замовляти: „Новітна Бібльотека“, Львів, Руска 3 або в книгарни „Наук. Тов. ім. Шевченка“ Львів, Ринок 10. На звичайну посилку просимо долучити 20 с. порт. 55 с.
395 4 10

Ц. к. австрійський військовий Фонд вдів і сиріт.

Під протекторатом Його Ціс. і Кор. Апостольської Величности Карла I. і Її Величности Цісаревої і Королевої Зити.

(ВІДДІЛ ВОЄННИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ).

Краєве бюро для Східної Галичини у Львові ц. к. Намісництво. Адреса бюра: Львів, Словацького 16.

Обезпечене в VII. воєнній позичці

через ц. к. австр. війск. Фонд для вдів і сиріт (відділ обезпечень).

ОБЕЗПЕЧЕНЄ ЖИТЕВЕ ПОЛУЧЕНЕ З ПІДПИСКОЮ ВОЄННОЇ ПОЗИЧКИ

є найдешевшим і найвигіднійшим способом обезпеченя ся при рівночаснім сповненю горожанського обовязку супроти держави.

Обезпечене сейчас важне по зложеню першої премії. — Без оглядин лікарських від 500 — 5000 К.

Премії ніколи не пропадають. — Обезпечити ся **може кождий мущина і кожда жінка від 15 до 60 л т.**

НОВИНА: ОБЕЗПЕЧЕНЄ ДІТИЙ!

Обезпечене в амортизаційній позичці коштує річно:

на літ	10.	12,	15,	16,	18,	20,
Корон	77.	63,	48,	44·50,	39·50	35.

Обезпечене **В ДЕРЖАВНИХ БОНАХ** на літ 9 **платне по девяти літах готівкою — річно К. 90.**

На випадок смерти сейчасова виплата без дальших оплат.

Жовнірів в поли обезпечують ся без жадних доплат. Сі обезпеченя переводить на основі умови з ц. к. австр. Фондом для вдів і сиріт Товариство обезпечень житєвих „АВСТРІЙСКИЙ ФЕНІКС" у Відни.

Хто складає відразу цілу премію, лькує свій капітал дуже корисно і без ризика, бо в разі швидшої смерти крім обезпеченої облігації звертає ся сейчас ще незужиті премії. — —

Кождий горожанин, що хоче підписати позичку, повинен се зробити виключно за посередництвом ц. к. австр. війскового Фонду для вдів і сиріт не тільки тому, що є найдешевше обезпечене, але також на ціли того фонду.

Пояснень уділюють уповажнені мужі довіря і БЮРО ВІЙСКОВОГО ФОНДУ ДЛЯ ВДІВ І СИРІТ, ЛЬВІВ, ц. к. Намісництво, або Словацького 16.

393 7—45

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР"

у ЛЬВОВІ
ул. Руська ч. 20.
Телеф. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР" в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях з р. 1873

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „ДНІСТРІ" від більше літ.

Відсотки від вкладок $3^3/_4$ проц.

без потручення рентового податку.

ВКЛАДКИ

приймає і виплачує Каса Товариства в урядових годинах від 8. до 2. в полуд.

Конто Почтової Щадниці 35 527.

Жирове конто в Австро-угорськім Банку.

Щадничі Вкладки	К 5,327.450
Власний маєток	„ 686.383
Уділені позички	„ 4,233.603

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

„Свободу"

від 1. липня 1914. до 31 грудня 1915.

купить

Weltkriegsbücherei, Berlin 10. 35.

Potsdamerstr. 121.

A 50—1

Відтяти і по виповненю післати на адресу: Ukrainische Abteilung des „Anker" in Wien XVIII. Köhnegasse 19|12.

Рік основаня товариства 1858.
Загальне майно в кінцем 1916 р. 234 міліонів кор.

Товариство обезпеченя ЯКОР чоловік життя і рент
Відень I. Hoher Markt 11. (Ankerhof)

Рік основаня товариства 1858.
Виплачені обезпеченя більше як пів міліярда кор.

офірує завдяки своєму довголітньому істнованю і великій своїй мзетковій силі з нагоди VII. державно воєнної позички своїм членам і найширшим народним масам свої воєнно-позичкові обезпеченя „НА ЯЛИНКУ" зобовязуючи ся відповідно до висоти премій вручити обезпеченому по 12 або 16 літах, а в разі його скоршої смерти сейчас його родині умовлене обезпечене хочби його смерть наступила на війні у двобою або через самовбийство.

Обезпечити можна
Кожду здорову особу до 55. р. житя **навіть діти,**
Повисше 55. літ треба лікарських оглядин.
Рідня може обезпечити **навіть тих, що в поли або полоні!**

Від 500 до 5000 корон без лікарських оглядин
повисше 5000 К треба вже лікарських оглядин.

Премія від кождих 1000 К обезпеченя

	річно	піврічно	¼-річно	місячно
При 12-літнім обезпеченю лише	66 К	33·50,	17·20,	6·—
При 16 „ „ „	46 К	23·50,	12·	4·10

а через потручення в користь обезпеченого 9 К **надвижкон відсотків** (арт. 7. усл. обезп.) **всего 57** зглядно **37 К річно.**

Найдешевше обезпечене житя!
Найлпший дарунок на уродини, хрестини, іменини, на виправу або віно.

Нема воєнного додатку! ні стемплевих оплат!

ВНЕСОК на воєнно-позичкове обезпечене в 12- 16) літним реченцем*.

192 6—20

Не виповнювати! Премія: К ________		Не виповнювати! Грамота ч. ________

Відповістя на всі питаня чітко і докладно.

1. а) Імя і назвиско обезпеченої особи (Що до жінок також їх родове назвиско).	а) ________	3. В яких ратах має бути премія сплачувана? Чи річних, піврічних, ¼ річних, місячних?	В ________ ратах по К ________
б) Її стане? занятє?	б) ________	4. В якім службовім відношеню до війска остає обезпечений,?	________
в) Дати уродженя.	в) уродж. в ________ дня ________	5. а) Чи яке тов. обезпечень відкинуло вже коли цілковито або в части внесене на обезпечене, коли, де і яке Товариство? б) Чи є в тов. Якор вже яке Ваше обезпечене без лікарських оглядин?	а) ________ б) ________
г) Місце замешканя: (Точна адреса)	г) Місцевість ________ почта ________ Улиця ________	6. а) Чи обезпечений є тепер здоровий? б) Чи терпить або терпів на яку небудь слабість або уломність яку, коли, як довго? в) Хто є домашним лікарем?	а) ________ б) ________ в) ________
2. На яку суму має звучати обезпечене:	К ________ номінальної VII. австр. воєнної позички (5½% амортизац. позичка).	7. Кому має ся післати грамоту обезпеченя?	________

*) Щоб товариство знало чи обезпечений бажає бути обезпеченим через 12 чи через 16 літ належить перечеркнути небажане.

________ дня ________ 1917. Вплачено рівночасно через ________ Імя: ________ К ________ Назвиско: ________

(За особи, котрі сами стійно не можуть зобовязувати ся, мусить бути внесок підписаний через їх правного заступника). Підпис обезпечуючого.

З друкарні „Діла" Львів, Ринок 10. Видавець: „Діло" стов. зар. з обм. пор. За редакцію відповідає: Др. Степан Баран.